

SKOLFS 2022:23

Utkom från trycket
den 16 maj 2022

**Föreskrifter
om ändring i Skolverkets föreskrifter
(SKOLFS 2017:91) om kursplan för kommunal
vuxenutbildning i svenska för invandrare;**

beslutade den 26 april 2022.

Med stöd av 2 kap. 12 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning föreskriver Skolverket att bilagan till Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:91) om kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska ha följande lydelse.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2022.

På Skolverkets vägnar

PETER FREDRIKSSON

Anna Sundborg

Kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Utbildningens syfte

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Inom ramen för utbildningen ska en elev med ett annat modersmål än svenska få lära sig och utveckla ett funktionellt andraspråk. Utbildningen ska ge språkliga redskap för att kommunicera och delta aktivt i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt fortsatta studier. Eleven ska även ges möjlighet att utveckla olika strategier för hur man lär sig språk samt strategier för att stödja den egna kommunikationen. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. En elev som inte är funktionellt litterat eller har ett annat skriftsystem än det latinska alfabetet ska få grundläggande läs- och skrivundervisning inom ramen för utbildningen.

Utbildningen ska rikta sig till personer som har olika erfarenheter, livssituation, kunskaper och studiemål. Undervisningen ska planeras och utformas tillsammans med eleven och anpassas till elevens intressen, erfarenheter, allsidiga kunskaper och långsiktiga mål.

Utbildningen ska, med utgångspunkt från individens behov, kunna kombineras med förvärvsarbete eller andra aktiviteter, till exempel arbetslivs- och samhällsorientering, validering, praktik eller annan utbildning. Undervisningen måste därför utformas så flexibelt som möjligt när det gäller tid, plats, innehåll och arbetsformer.

Utbildningens mål och karaktär

Genom undervisningen i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska eleven ges förutsättningar att utveckla

- sin förmåga att läsa och skriva svenska,
- sin förmåga att tala, lyssna och samtala på svenska,
- sin förmåga att förstå talad och skriven svenska,
- sin förmåga att anpassa språket till olika syften, mottagare och situationer,
- ett gott uttal,
- insikter i hur man lär sig språk,
- inlärnings-, läs- och kommunikationsstrategier för sin fortsatta språkutveckling,
- sin förmåga att använda digital teknik och relevanta verktyg för lärande och kommunikation, samt
- sin förmåga att förhålla sig till information från olika källor.

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare karaktäriseras av att eleven utvecklar en kommunikativ språkförmåga. Detta innebär att eleven kan kommunicera, såväl muntligt som skriftligt, utifrån sina behov. Den kommunikativa språkförmågan innefattar olika kompetenser som samverkar och kompletterar varandra. En kommunikativ språkförmåga förutsätter därför både tillgång till ett språkligt system och kunskaper om hur detta system används.

Undervisningen ska ge eleven möjligheter att utveckla kunskaper och färdigheter av olika slag samt använda strategier för att kunna göra relevanta språkliga val i förhållande till den aktuella kommunikativa situationen. Kunskaper om det språkliga systemet innefattar ord, fraser, uttal och grammatiska strukturer. Kunskaper om språkanvändning handlar om hur man bygger upp en text och gör funktionella språkliga val och anpassningar i förhållande till mottagare och syfte.

I undervisningen ska eleven möta olika slags texter där ord, bild och ljud samspelar såväl med som utan digitala verktyg. Undervisningen ska bidra till att eleven utvecklar en medvetenhet om hur språkinläring går till och en insikt i det egna lärandet. Eleven ska också ges möjlighet att utveckla sin interkulturella kompetens genom att reflektera över egna kulturella erfarenheter och jämföra dem med företeelser i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv i Sverige.

Undervisningen ska även bidra till att eleven utvecklar sin kompetens att använda digital teknik, relevanta verktyg och medier för information, kommunikation och lärande.

Utbildningens uppbyggnad

Den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare består av tre olika studievägar, 1, 2 och 3 samt fyra olika kurser, A, B, C och D. Studieväg 1 utgörs av kurserna A, B, C och D, studieväg 2 av kurserna B, C och D och studieväg 3 av kurserna C och D. De olika studievägarna riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studievägarna visar på vilken ingångskurs och progressionstakt som är lämplig. En elev påbörjar sina studier inom den studieväg och på den kurs inom studievägen som bäst passar hans eller hennes individuella förutsättningar. Betygskriterierna för en kurs är desamma oavsett studieväg.

Studieväg 1 vänder sig i första hand till personer med mycket kort studiebakgrund och studieväg 3 till dem som är vana att studera.

Bedömningen av vilken studieväg som är lämplig för en elev och vilken kurs inom studievägen eleven bör börja på ska utgå från en kartläggning av hans eller hennes kunskaper, förutsättningar och vad som i övrigt kan ha betydelse för möjligheterna att uppfylla kraven.

Kurserna på de tre studievägarna får olika utformning beroende på elevens studievana, utbildningsbakgrund och kunskaper i svenska vid kursstarten.

En elev kan avsluta den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare efter respektive kurs. Alla elever ska dock ges möjlighet att studera till och med kurs D inom sin studieväg, med den anpassning som krävs för att eleverna ska uppfylla betygskriterierna.

Undervisningen i grundläggande läs- och skrivinlärning vänder sig till personer utan tidigare utbildning och till personer som har kort utbildning och som inte är funktionellt litterata. Genom undervisningen inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, i huvudsak på studieväg 1 ska eleven få möjlighet att förvärva grundläggande läs- och skrivfärdigheter, vilket innebär att fördjupa och automatisera sina kunskaper. Att bli funktionellt litterat i grundläggande bemärkelse kan ta lång tid.

Undervisning i grundläggande läs- och skrivinlärning kan även behövas på studieväg 2 och 3 för elever som är litterata om eleven inte behärskar det latinska alfabetet. I detta fall ser lärprocessen annorlunda ut.

Undervisningen avseende grundläggande läs- och skrivinlärning knyts inte till någon av kurserna A–D, utan utgör en egen del som kombineras med dessa kurser. Det är alltså en process som kan pågå under hela den tid som eleven deltar i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, för att färdigheterna ska hinna automatiseras.

Undervisning i grundläggande läs- och skrivinlärning kan ske på elevens modersmål eller ett annat språk som eleven behärskar.

Genom undervisningen i grundläggande läs- och skrivinlärning ska eleven ges möjlighet att

- utveckla sin förståelse för hur skrift förmedlar budskap och hur språket är uppbyggt,
- utveckla sin förmåga att använda språket i olika sammanhang,
- tillämpa de vanligaste reglerna för skriftspråket,
- använda läsning och skrivning för att lära, förstå och uttrycka sig,
- bli medveten om hur man lär sig språk,
- utveckla några enkla strategier för läsning och skrivning med olika syften, samt
- använda digital teknik och relevanta hjälpmedel för läs- och skrivinlärning.

Bedömning

Utgångspunkten för bedömningen ska vara elevens förmåga att använda det svenska språket på ett begripligt sätt för olika syften i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt fortsatta studier. Bedömningen ska omfatta elevens kunskaper i enlighet med betygskriterierna för betyget Godkänt. Betygskriterierna är formulerade utifrån fem kunskapsområden: hörförståelse, läsförståelse, muntlig interaktion, muntlig produktion och skriftlig färdighet. Kunskapsområdena ska inte bedömas fristående från varandra utan läraren måste göra en helhetsbedömning av elevens språkliga förmåga och utgå från vad eleven faktiskt klarar av språkligt. Den språkliga korrektheten ska relateras till den innehållsliga och språkliga komplexiteten.

Enligt 20 kap. 35 § skollagen (2010:800) ska betyg sättas på varje avslutad kurs. Inom den del av utbildningen som gäller grundläggande läs- och skrivinlärning sätts inte betyg.

Kurs A*Betygskriterier för betyget Godkänt**Hörförståelse*

Eleven förstår med stöd tydligt, enkelt tal i konkreta, vardagsnära situationer. Eleven förstår enkla och vanligt förekommande ord och fraser i korta återberättade vardagliga händelser. Eleven förstår anpassad och tydlig information samt enkla och vanligt förekommande muntliga instruktioner.

Läsförståelse

Eleven läser och förstår enkel information i konkreta, vardagsnära situationer. Eleven läser och förstår information i form av vanligt förekommande ord och symboler, mycket enkla fraser samt anpassade och mycket enkla texter om något välbekant ämne.

Muntlig interaktion

Eleven kommunicerar med stöd i konkreta, vardagsnära situationer. Eleven deltar i mycket enkla, vardagliga samtal. I samtalen använder eleven enkla ord, hälsnings-, artighets- och avskedsfraser samt ställer och besvarar enkla frågor utifrån konkreta behov.

Muntlig produktion

Eleven kommunicerar med stöd och med ett enkelt språk i konkreta, vardagsnära situationer. Eleven berättar med enkla och vanligt förekommande ord och fraser om personliga förhållanden och erfarenheter.

Skriftlig färdighet

Eleven skriver personliga uppgifter med enkla ord och symboler i konkreta, vardagsnära situationer. Eleven skriver av viktig information utifrån konkreta behov på ett i huvudsak fungerande sätt.

Kurs B*Betygskriterier för betyget Godkänt**Hörförståelse*

Eleven förstår tydligt, enkelt tal i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven förstår korta återberättade händelser, samtal, information och anpassade nyheter om välbekanta ämnen. Eleven förstår korta och tydliga muntliga meddelanden och instruktioner.

Eleven läser och förstår enkla texter i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven läser och förstår anpassade berättande och beskrivande texter om välbekanta ämnen, konkret information samt korta, tydliga och enkla meddelanden och instruktioner.

Muntlig interaktion

Eleven kommunicerar med stöd i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven deltar i enkla samtal om välbekanta ämnen. I samtalen framför och reagerar eleven på påståenden, åsikter och önskemål samt ställer och besvarar frågor på ett sätt som till viss del upprätthåller samtalen.

Muntlig produktion

Eleven kommunicerar med stöd och med ett enkelt språk i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven berättar i enkel form om personliga erfarenheter och om välbekanta personer, platser och händelser. Eleven uttrycker sig begripligt och till viss del sammanhängande.

Skriftlig färdighet

Eleven skriver enkla texter för att kommunicera i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven skriver enkla och begripliga korta meddelanden, hälsningar och texter om sig själv och upplevda händelser. Eleven skapar i huvudsak fungerande sammanhang i sina texter.

Kurs C*Betygskriterier för betyget Godkänt**Hörförståelse*

Eleven förstår tydligt, enkelt tal i vanliga situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven förstår återberättade händelser, beskrivningar, samtal, information och korta nyheter som rör bekanta ämnen. Eleven förstår enkla och tydliga muntliga meddelanden och instruktioner.

Läsförståelse

Eleven läser och förstår enkla texter i vanliga situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven läser och förstår korta berättande och beskrivande texter om bekanta ämnen, enkla informerande texter, tabeller och diagram samt för enkla resonemang om informationen. Eleven läser och förstår korta, tydliga instruktioner och föreskrifter.

Muntlig interaktion

Eleven kommunicerar med ett enkelt språk och med viss anpassning till syfte och samtalspartner i vanliga situationer i vardags-, samhälls-, studie-

och arbetsliv. Eleven deltar i enkla samtal och diskussioner om bekanta ämnen. I samtalen framför och efterfrågar eleven åsikter, tankar och information på ett sätt som till viss del för samtalen och diskussionerna framåt.

Muntlig produktion

Eleven kommunicerar med ett enkelt språk och med viss anpassning till syfte och mottagare i vanliga situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven beskriver och berättar i enkel form om personliga erfarenheter och åsikter om bekanta ämnen samt ger enkla råd och instruktioner. Eleven uttrycker sig begripligt och till viss del sammanhängande samt visar prov på viss språklig variation.

Skriftlig färdighet

Eleven skriver enkla texter, med viss anpassning till syfte och mottagare, för att kommunicera i vanliga situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven skriver sammanhängande och begripliga berättande och beskrivande texter om erfarenheter, intryck och åsikter samt informerande texter om bekanta ämnen. Eleven skapar i huvudsak fungerande struktur i sina texter och visar prov på viss variation i ordförråd och meningsbyggnad.

Kurs D

Betygskriterier för betyget Godkänt

Hörförståelse

Eleven förstår tydligt tal i informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven förstår berättelser, beskrivningar, samtal, diskussioner, information och nyheter som rör bekanta ämnen. Eleven förstår detaljerade och tydliga muntliga meddelanden och instruktioner.

Läsförståelse

Eleven läser och förstår enkla texter i informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven läser och förstår berättande, beskrivande, redogörande och argumenterande texter om bekanta ämnen, informerande texter, tabeller och diagram samt för enkla resonemang om informationen. Eleven läser och förstår tydliga instruktioner och föreskrifter.

Muntlig interaktion

Eleven kommunicerar med viss anpassning till syfte och samtalspartner i både informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven deltar i samtal och diskussioner om bekanta ämnen samt uttrycker och bemöter åsikter med enkla argument. Eleven framför och

efterfrågar tankar och information som till viss del för samtalen och diskussionerna framåt.

Muntlig produktion

Eleven kommunicerar med viss anpassning till syfte och mottagare i både informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven beskriver, berättar om och redogör i enkel form för aktuella händelser, erfarenheter, intryck och åsikter samt ger råd och instruktioner. Eleven uttrycker sig begripligt, med visst flyt och till viss del sammanhängande samt visar viss språklig variation.

Skriftlig färdighet

Eleven skriver enkla texter, med viss anpassning till syfte och mottagare, för att kommunicera i både informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven skriver, med visst flyt, sammanhängande och begripliga berättande, beskrivande, redogörande och argumenterande texter om bekanta ämnen. Eleven skapar i huvudsak fungerande struktur i sina texter och visar viss variation i ordförråd och meningsbyggnad. Eleven använder med viss säkerhet enkla och mer avancerade grammatiska strukturer i sina texter.